

بررسی نقش حمایت اجتماعی ادراک‌شده و نیازهای هرمی مزلو

در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانشجویان

Studying the role of perceived social support and maslow pyramidal needs in predicting satisfaction of life

محمد جواد اصغری ابراهیم آباد^۱، مهدی قائم پناه^{۲*}

Abstract

Aim: The aim of this investigation is to know the exact role of perceived social support and maslow pyramidal needs in student's prediction of satisfaction of life had been studied.

Method: this research is a kind of correlation and from this statistics society 140 students in 3 periods of bachelor and master and phd were selected by available sampling. questionnaire of maslow pyramidal needs and also satisfaction of life and perceived social support were used to collect the data. Analyze of data are done in 2 different levels of descriptive and inferential statistics.

Result: The findings showed that the main hypothesis of the research (the study of the role of Maslow's pyramidal needs and perceived social support in predicting student satisfaction) has been confirmed. Also, in relation to the effect of the independent variable (hierarchy of Maslow's needs and perceived social support) on the dependent variable (life satisfaction) with respect to the significance level less than 0.005, the first hypothesis of the research (effect) and the assumption zero (no effect) of the rejection Gets

Conclusion: pearson correlation test and regression analysis were used to analyze data. the result of this research showed that perceived social support and maslow pyramidal needs predicts satisfaction of life and also there is a positive meaningful relation between maslow pyramidal needs and perceived social support and satisfaction of life.

Keywords: Maslow pyramidal needs, Perciered social support, Satisfaction of life

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش حمایت اجتماعی ادراک‌شده و نیازهای هرمی مزلو در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانشجویان مورد تحقیق و مطالعه قرار گرفته است.

روش: این تحقیق به لحاظ پژوهشی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد بودند که از این جامعه ۱۴۰ نفر دانشجو در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب گردیدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه نیازهای هرمی مزلو، پرسشنامه رضایت از زندگی دینر و پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک‌شده استفاده گردید. تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از پرسشنامه‌ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شده است. برای تحلیل داده‌های پژوهش در سطح آمار استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که فرض اصلی تحقیق (بررسی نقش نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانشجویان) مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین در رابطه با تأثیرگذاری متغیر مستقل (سلسله‌مراتب نیازهای مزلو و حمایت اجتماعی ادراک‌شده) بر متغیر وابسته (رضایت از زندگی) با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۰۵، فرض اول تحقیق (تأثیرگذاری) تأیید و فرض صفر (عدم تأثیرگذاری) رد می‌شود.

نتیجه‌گیری: نتایج تحلیل نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک‌شده و نیازهای هرمی مزلو، رضایت از زندگی را در دانشجویان پیش‌بینی می‌کنند و همچنین بین نیازهای هرمی مزلو و رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی رابطه معنادار مثبت وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: رضایت از زندگی، نیازهای هرمی مزلو، حمایت اجتماعی ادراک‌شده

۱. استادیار دانشگاه فردوسی مشهد

۲. دانشجو مقطع کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه فردوسی مشهد. (نویسنده مسئول). ایمیل: ghaempanahmahdi@yahoo.com

مقدمه

محققان مختلف نشان داده‌اند که رضایت از زندگی یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های سلامت روانی است. رضایت از زندگی از سایر سازه‌های روان‌شناختی مانند عاطفه مثبت و منفی، عزت‌نفس و خوش‌بینی متمایز است. رضایت از زندگی لازمه یک زندگی مفید مؤثر و رضایت‌بخش فردی است و شامل ارزیابی شناختی افراد از وضعیت زندگی‌شان خودشان است (بخشی پور رودسری، پیروی و عابدیان، ۱۳۸۴). در واقع رضایت از زندگی مفهومی کلی و ناشی از نحوه‌ی ادراک (شناختی و عاطفی) شخص از کل زندگی است. به همین دلیل با رضایت از زندگی بالا هیجان‌های مثبت بیشتری را می‌توان تجربه کرد و از پیرامون خود ارزیابی مثبت‌تری داشت، درحالی‌که افرادی با رضایت زندگی پایین، خود، گذشته و آینده‌شان، دیگران و نیز رویدادها و موقعیت‌های زندگی خود را نامطلوب ارزیابی می‌کنند و هیجان‌های منفی مانند اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه می‌کنند (یوسف نژاد شیروانی و پیوسته گر، ۱۳۹۰). رضایت از زندگی متأثر از ۳ عامل مهم می‌باشد؛ الف: خودآگاهی، ب: خوش‌بینی، ج: معنویت‌گرایی، به این معنا که هر چه افراد خودآگاه‌تر، خوش‌بین‌تر و از معنویت‌گرایی بالاتری برخوردار باشند به همان میزان رضایت از زندگی در آن‌ها افزایش می‌یابد (آدلر و فاگلی، ۲۰۰۵).

لیوبومیرسکی معتقد است افرادی که رضایت از زندگی بالاتری دارند از شیوه‌های مقابله مؤثرتر و مناسب‌تری استفاده می‌کنند، عواطف و احساسات مثبت عمیق‌تری را تجربه می‌کنند و از سلامت عمومی بالاتری نیز برخوردارند. بر اساس مطالعات مختلف به عمل آمده در زمینه رضایت از

زندگی، عوامل مختلفی بر میزان رضایت از زندگی نقش دارند که از آن جمله می‌توان به وضعیت تأهل، جنس، درآمد، سن، سطح تحصیلات، وضعیت خانوادگی، رضایت از اوقات فراغت و ... اشاره نمود (میر فرهادی و کاظم نژاد، ۱۳۹۰).

هم‌چنین رضایت از زندگی حوزه‌ای از روان‌شناسی مثبت نگر است که تلاش می‌کند ارزشیابی شناختی مردم از زندگی‌شان را مورد کاوش قرار دهد. احساس خرسندی و رضایت از زندگی از مؤلفه‌های نگرش مثبت افراد نسبت به محیطی است که در آن زندگی می‌کنند. رضایت از زندگی با ارزش‌ها هم ارتباط نزدیک ولی پیچیده‌ای دارد. معیارهایی که افراد بر اساس آن درک ذهنی خود را از خوشبختی ارزیابی می‌کنند، متفاوت است. در واقع تجربه شادکامی و رضایت از زندگی هدف برتر زندگی به شمار می‌رود و احساس غم و ناخرسندی اغلب موانعی در راه انجام وظایف شمرده می‌شوند (توکلی، مکوندی و حیدری، ۱۳۹۳).

آبراهام مزلو را می‌توان تأثیرگذارترین اندیشمند در بنیادگذاری مکتب روانشناسی سلامت به شمار آورد. وی با نقد رویکرد و یافته‌های دو مکتب پیشین (مکاتب رفتارگرایی و روان‌کاوی) چشم‌انداز وسیع و جدیدی در معرفی ویژگی‌های سرشتی و فطری انسان و انسان‌های آرمانی گشوده است. مزلو از تئوری نیازها برای روشن کردن تفاوت‌های بین مردم استفاده کرد. مخصوصاً او به دنبال این مطلب بود که بفهمد چگونه بعضی افراد به‌سوی خودشکوفایی حرکت کرده و بعضی دیگر غرق در امراض روانی هستند. در پی این مطلب مزلو تئوری مشهور هرم نیازها را گسترش داد. در این تئوری مزلو به عنوان یک تحلیل‌گر وحدت‌دهنده عمل می‌کند. مزلوبی که به دنبال وحدت بین علوم و مذهب بود اکنون به

نیاز داشته باشد. خودشکوفایی، رشد آن چیزی است که از پیش در ارگانیزم وجود دارد، یا به عبارت دقیق‌تر، رشد خود ارگانیزم است (مزلو، ۱۹۷۰). خودشکوفایی نه فقط مرحله پایانی کار آدمی نیست بلکه فرایند شکوفا کردن استعداد های پنهانی در هر زمان و به هر میزان است. به طور مثال اگر آدمی شخص باهوشی باشد بامطالعه زیرک‌تر می‌شود. خودشکوفایی یعنی به کار بردن هوش خود. خودشکوفایی الزاماً به معنای انجام کارهای بعید و عجیب نیست، بلکه گذر از مرحله‌ی دشوار و لازم مقدماتی است برای اینکه آدمی به استعدادهای نهان خود پی ببرد (مزلو، ۱۹۷۱). همچنین دانستن و فهمیدن اصولاً یافتن معنا در محیط - برای تعامل کردن با آن محیط به طور سالم و پخته به منظور ارضا کردن نیازهای فیزیولوژیکی، ایمنی، عشق و محبت، احترام و خودشکوفایی، ضروری هستند. اگر نتوانیم نیاز به دانستن و فهمیدن را ارضا کنیم، غیرممکن است خودشکوفای شویم (شولتز^۱ و شولتز، ۲۰۰۵). مزلو ویژگی‌هایی که را که افراد خودشکوفای عبارت می‌داند از: ادراک صحیح واقعیت، پذیرش کلی طبیعت دیگران و خویشتن، خودانگیختگی سادگی، توجه به مسائل بیرون از خویشتن، نیاز به خلوت و استدلال، کنش مستقل، تازگی مداوم تجربه‌های زندگی، تجربه‌های عارفانه یا تجربه اوج، نوع دوستی، روابط متقابل با دیگران، ساختار خوی مردم‌گرا، تمایز میان وسیله و هدف، حس طنز مهربانانه، آفرینندگی و مقاومت در مقابل فرهنگ پذیری (شولتز، ۱۹۷۷).

حمایت اجتماعی ادراک شده را به این صورت می‌توان تعریف کرد که میزان دسترسی و ادراک فرد از دسترس بودن حمایت دیگران، در صورت نیاز به کمک است. در واقع این مفهوم بازگوکننده برداشت فرد از تبادلات بین فردی در میان

دنبال وحدت بخشیدن به همه روانشناسی و مذهب در تئوری جامع نیازها بود. مزلو در تئوری نیازها انگیزه‌های فیزیولوژیک رفتارگرایان را با انگیزه‌های غریزه حیات فریاد و انگیزه‌های ارزش‌ها و زیبایی‌های مذهب ادغام کرد. او این کار را با تقسیم نیازها به دودسته اصلی آغاز کرد. ای دودسته‌ی اصلی عبارت‌اند از: الف: نیازهای پایین‌تر یا کمبودی ب: نیازهای بالاتر یا نیازهای بودن یا شدن (حیدری، روحانی رصاف و کاردوست، ۱۳۹۳). مزلو نیازهای انسان را به صورت سلسله مراتبی در پنج طبقه مشتمل بر نیازهای فیزیولوژیک، ایمنی، عشق و محبت، عزت نفس و خود شکوفایی جای داده است. ایده محوری این نظریه این است که نیازهای انسانی از لحاظ رشد و تسلط بر رفتار ترتیب سلسله مراتبی دارند یعنی هر چه نیاز در مرتبه‌ی پایین‌تر سلسله مراتب قرار داشته باشد زودتر در فرایند رشد حاکم هستند. از سلسله مراتب نیازهای مزلو به عنوان یک الگوی جامع در آموزش و پرورش، تجارت، مدیریت، محیط کار، روان‌درمانی و بهداشت روانی حمایت شده است (شجاعی، ۱۳۸۶). مزلو در بین کارهای خویش، بیشترین علاقه را به عالی‌ترین نیاز یعنی نیاز به خود شکوفایی داشت. خودشکوفایی مفهومی بود که آن را از گلدشتاین قرض گرفته بود و به شکوفایی نیروها، ظرفیت‌ها و استعدادهای بالقوه اشاره دارد. مزلو برای مطالعه این نیاز در انسان‌ها، زندگی و تجارب سالم‌ترین و خلاق‌ترین افرادی را که می‌توانست بیابد، مورد بررسی قرارداد (کرین، ۱۹۴۳). البته از یک دیدگاه دقیق‌تر، خودشکوفایی را نمی‌توان مانند موارد پیشین، یک نیاز دانست، زیرا نیازهای پیشین همگی ناشی از نوعی نقص و کمبود است و خودشکوفایی به این معنا، یک نقص یا کمبود به شمار نمی‌رود. این چیزی بیرونی نیست که ارگانیزم برای سالم بودن، به آن

فرهنگی و...دارند و هم‌چنین قشر دانشجویان قسمت اعظمی از جامعه را به خود اختصاص می‌دهند بنابراین بررسی رضایت از زندگی دانشجویان حائز اهمیت بسیاری می‌باشد. در این تحقیق بر آنیم که این سؤال را پاسخ دهیم که آیا نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ادراک شده می‌توانند رضایت از زندگی را در دانشجویان پیش‌بینی کنند.

روش

با توجه به ماهیت مسئله، روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد می‌باشد و از این جامعه ۱۴۰ نفر دانشجو در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب گردیدند. از آنجا که حداقل نمونه برای طرح‌های همبستگی ۳۰ نفر می‌باشد (دلور، ۱۳۸۴)، در این تحقیق برای افزایش اعتبار بیرونی حجم نمونه ۱۴۰ نفر انتخاب شد. میانگین دامنه‌ی سنی دانشجویان بین ۲۰ تا ۴۰ سال می‌باشد که شامل دو جنسیت مرد و زن می‌باشند در این پژوهش، داده‌های جمع‌آوری شده از اجرای پرسشنامه‌های نیازهای هرمی مزلو، رضایت از زندگی دینر و حمایت اجتماعی کارکردی با استفاده از آمار توصیفی برای نشان دادن ویژگی‌های جمعیت شناختی تحلیل شد و به‌منظور بررسی فرضیه پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. هم‌چنین عملیات پردازش و تحلیل این داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS مورد انجام قرار گرفته است.

پرسشنامه نیازهای هرمی مزلو: این پرسشنامه در سال ۱۳۷۳ توسط حمید اصغری پور به‌منظور سنجش نیازها در اشخاص به روش تحلیل سؤال ساخته شده است و شامل ۶۴ سؤال دوگزینه‌ای با گزینه‌های بلی و خیر است، برخی

اعضای شبکه اجتماعی است که برای فرد، مفید و سودمند شناخته می‌شود. مطابق نظریه‌ی خود تعیین‌گری حمایت اجتماعی می‌تواند تسهیلگر شکوفایی تمایلات و پتانسیل‌های درونی انسان باشد (مرادی، دهقانی زاده و سلیمانی خشاب، ۱۳۹۴).

حمایت اجتماعی به انواع گوناگونی تقسیم می‌شود از جمله الف. حمایت هیجانی: حمایت هیجانی شامل مراقبت، همدلی، عشق و اعتماد از سوی فرد دیگر می‌باشد. ب. حمایت وسیله‌ای: حمایت وسیله‌ای به عنوان تهیه کردن کالاها و سرویس‌های ملموس یا یاری‌رساندن ملموس از سوی فرد دیگر تعریف می‌شود. ج. حمایت اطلاعاتی: حمایت اطلاعاتی به اطلاعاتی که دیگری در مواقع استرس به فرد می‌دهد گفته می‌شود. د. حمایت ارزشیابی: حمایت ارزشیابی شامل ارتباط اطلاعات که مرتبط با ارزیابی خود نسبت به حل مسئله می‌شود (لنگفورد، کترین، باشر، جوزف و پاتریسا، ۱۹۹۷).

تحقیقات انجام شده نشان داده شده است که هر چه میزان حمایت اجتماعی افزایش یابد هم‌چنان میزان رضایت از زندگی هم افزایش می‌یابد (بخشی پور رودسری و همکاران، ۱۳۸۴). پژوهش‌های متعددی ثابت کرده‌اند که هر چه حمایت اجتماعی افزایش یابد سطح سلامتی نیز افزایش پیدا می‌کند و بالعکس. از این نگاه داشتن سلامتی مشروط به داشتن حمایت اجتماعی است (قدسی، ۱۳۸۲). درنهایت در مطالعات فراتحلیلی مشخص شده است که افزایش میزان حمایت اجتماعی بر سلامت جسمانی افراد تأثیر مثبتی می‌گذارد (اسمیت و مک کی، ۱۹۹۵).

با توجه به اینکه قشر تحصیل کرده نقش مؤثری در جامعه اعم از حیطه‌های اقتصادی، اجتماعی و

برابر با ۰,۷۸ و پایایی باز آزمایی بافاصله دو ماه ۰,۸۲ بوده است. خسروی (۱۳۷۶) که نسخه‌ای از این پرسشنامه را در ایران ترجمه و آماده اجرا کرده، روایی آن را در جامعه ایرانی تأیید کرده و آلفای کرونباخ برابر با ۰,۸۸ را برای آن گزارش کرده است. در این پژوهش آلفای کرونباخ این پرسشنامه برابر با ۰,۸۵ به دست آمده است.

پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده

چندبعدی: پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده چندبعدی یک ابزار ۱۲ گویه‌ای است که به منظور ارزیابی حمایت اجتماعی ادراک شده از سه منبع خانواده، دوستان و افراد مهم در زندگی توسط زیمت و همکاران (۱۹۸۸) تهیه شده است. در این پرسشنامه پاسخگو نظر خود را در یک مقیاس ۷ گزینه‌ای از نمره یک برای کاملاً مخالفم تا هفت برای کاملاً موافقم مشخص می‌کند. ادوارث و همکارانش در سال ۲۰۰۸، پایایی درونی این ابزار را در یک نمونه ۷۸۸ نفری از جوانان دبیرستان با استفاده از آلفای کرونباخ، ۹۰ تا ۸۶ درصد برای خرده مقیاس‌های این ابزار و ۸۶ درصد برای کل ابزار گزارش نموده‌اند. سلیمی و همکارانش (۱۳۸۸)، ضریب آلفای کرونباخ سه بعد حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی خانواده، دوستان و افراد مهم زندگی را به ترتیب ۸۹ درصد، ۸۶ درصد و ۸۲ درصد ذکر نموده‌اند.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت شناختی در این پژوهش شامل سن، جنس و تحصیلات بود. دامنه‌ی سنی دانشجویان بین ۲۰ تا ۴۰ می‌باشد و میانگین سنی دانشجویان ۲۵ سال می‌باشد. تعداد افراد در مقطع کارشناسی ۶۳ نفر (۴۵ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد ۶۷ نفر (۶۷ درصد) و در مقطع دکتری ۱۰ نفر (۰,۰۷ درصد) می‌باشد.

سؤال‌ها به شکل مثبت و برخی به شکل منفی طرح شده‌اند و به نحوی طرح شده‌اند و به نحوی در پرسشنامه قرار گرفته‌اند که پاسخ‌دهنده نمی‌تواند روش یکنواختی را در پاسخ دادن به سؤال‌ها دنبال کند. با استفاده از آلفای کرونباخ و با حذف ۶ سؤال اعتبار آزمون را معادل ۰/۸۹ گزارش شده است. این مقیاس از نوع روایی محتوایی است که توسط گروهی از متخصصان دقت و صحت آن مورد داوری قرار گرفته و تأیید شده است و نیز ضرایب همسانی درونی برآورد شده نشان می‌دهد که تست دارای یکی از شواهد روایی سازه است (اصغری پور، ۱۳۷۳).

پرسشنامه رضایت از زندگی: این

پرسشنامه توسط دینر، ایمانس، لارسن و گریفین (۱۹۸۵) تهیه و از پنج گزاره که مؤلفه شناختی بهزیستی فاعلی را اندازه‌گیری می‌کند تشکیل شده است. آزمودنی‌ها اظهار می‌دارند که برای مثال چقدر از زندگی خود راضی‌اند و یا چقدر به زندگی آرمانی آن‌ها نزدیک است. دینر و دیگران مقیاس رضایت از زندگی را برای همه‌ی گروه‌های سنی تهیه کردند. این مقیاس متشکل از ۴۸ سؤال بود که میزان رضایت از زندگی و بهزیستی را منعکس می‌کرد و تحلیل عاملی نشان داد که از سه عامل تشکیل شده است. ۱۰ سؤال آن با رضایت از زندگی مرتبط بود که پس از بررسی‌های متعدد در نهایت به ۵ سؤال کاهش یافت و به عنوان یک مقیاس مجزا مورد استفاده قرار گرفت. نمره‌گذاری پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق می‌باشد هر چه نمره فرد در این پرسشنامه بیشتر باشد رضایت فرد نیز از زندگی بیشتر می‌باشد. بر اساس گزارش دینر و همکاران پرسشنامه از روایی و همسانی درونی (آلفای کرونباخ) بالایی برخوردار است، به ترتیبی که آلفای کرونباخ آن

جدول شماره ۱. توزیع میانگین و انحراف معیار و همبستگی میان متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حمایت اجتماعی	رضایت از زندگی	نیازهای مزلو
حمایت اجتماعی	۲۹/۹۵	۱۰/۶۴	۱		
رضایت از زندگی	۱۰/۸	۳/۶	۰/۲۳	۱	
نیازهای مزلو	۴۶	۸/۳	۰/۲۹	۰/۴۶	۱

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌گردد بیشترین میانگین و انحراف معیار مربوط به نیازهای هرمی مزلو می‌باشد و کمترین میانگین و انحراف معیار در متغیر رضایت از زندگی مشاهده می‌گردد. در این جدول مشاهده می‌شود که همبستگی بین نیازهای هرمی مزلو و رضایت از زندگی دینر ۴۶ صدم می‌باشد و بین نیازهای

هرمی مزلو و رضایت از زندگی دینر همبستگی معناداری وجود دارد و این معناداری در سطح ۹۹ درصد می‌باشد. همچنین همبستگی بین نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ۰/۲۹ صدم می‌باشد در واقع بین نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی کارکردی همبستگی معناداری وجود دارد و این معناداری در سطح ۹۹ درصد می‌باشد.

جدول شماره ۲. تحلیل و نتایج رگرسیون متغیرهای پژوهش

مدل	میانگین مجزورات	df	مجموع مجزورات	F	sig
رگرسیون	۱۶/۶۲	۲	۸/۳۱	۲/۹۸	۰/۰۰
باقی مانده	۵۴/۲۶	۱۳۷	۰/۳۹		
نمره کل	۷۰/۸۹	۱۳۹			

با توجه به اینکه میزان معناداری (sig) به دست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد، کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد، چنین بیان می‌شود که فرض اصلی تحقیق (بررسی نقش نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ادراک شده در پیش‌بینی رضایت از زندگی دانشجویان) مورد تأیید قرار گرفته است.

همچنین در رابطه با تأثیرگذاری متغیر مستقل (سلسله‌مراتب نیازهای مزلو و حمایت اجتماعی ادراک شده) بر متغیر وابسته (رضایت از زندگی) با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۰۵، فرض اول تحقیق (تأثیرگذاری) تأیید و فرض صفر (عدم تأثیرگذاری) رد می‌شود.

جدول شماره ۳. تحلیل ضرایب و ضریب Beta

مدل	ضریب استاندارد نشده	خطای استاندارد	ضریب استاندارد شده	t	sig
	B		Beta		
مقدار ثابت	-۳/۶۶	۰/۹۵		-۳/۸۵	۰/۰۰
حمایت اجتماعی	۰/۱۳	۰/۶۵	۰/۱۶	۲/۰۷	۰/۰۴
نیازهای هرمی مزلو	۳/۴	۰/۶۱	۰/۴۲	۵/۵۷	۰/۰۰

همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود میزان ضریب بتا متغیر حمایت اجتماعی در پیش‌بینی رضایت از زندگی برابر با ۰,۱۶ است یعنی حمایت اجتماعی به میزان ۰,۱۶ رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌کند و همچنین میزان ضریب بتا در نیازهای هرمی مزلو برابر با ۰,۴۲ می‌باشد به این معنا که نیازهای هرمی مزلو به میزان ۰,۴۲ رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌نماید.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق بررسی نقش نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در پیش‌بینی رضایت از زندگی می‌باشد و همان‌طور که از یافته‌های پژوهش مشخص می‌باشد فرضیه تحقیق تأیید می‌شود و نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی ادراک‌شده می‌توانند رضایت از زندگی را در دانشجویان پیش‌بینی نمایند.

در تحقیقات رودسری و همکاران (۱۳۸۴) مشخص گردید که میان رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی رابطه معنادار مثبت وجود دارد، اما تاکنون تحقیقاتی در مورد رابطه میان نیازهای هرمی مزلو با دو متغیر رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی صورت نگرفته است. همان‌طور که نتایج تحقیق نشان داد متغیر نیازهای هرمی مزلو به میزان بیشتری نسبت به متغیر حمایت اجتماعی می‌تواند رضایت از زندگی را پیش‌بینی نماید، به این معنا که هرچقدر فرد سلسله‌مراتب نیازهای هرمی مزلو را ترقی می‌نماید (از نیازهای پائین تر به سمت نیازهای بالاتر و خودشکوفایی می‌رود) میزان رضایتش از زندگی افزایش می‌یابد. در تحلیل داده‌های پژوهش مشخص گردید

افرادى که در نیازهای سطح پائین هرم مزلو هستند میزان رضایتشان از زندگی نسبت به افرادی که در بالا و رأس هرم هستند پائین تر می‌باشد. در تحقیق صورت گرفته دانشجویانی که نمره بالایی در نیازهای فیزیولوژیک و نمره پائینی در گرایش به خودشکوفایی کسب می‌کنند نسبت به دانشجویانی که در مقیاس خودشکوفایی نمرات بالاتری کسب می‌کنند رضایت از زندگی کمتری دارند. هنگامی که افراد به خویشتن فکر می‌کنند، دیگران را آن‌طور که هستند می‌پذیرند و از ایده آل‌گرایی‌های کاذب دوری می‌کنند به همین میزان رضایتشان از زندگی افزایش می‌یابد.

همچنین متغیر دیگری که رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌نماید، حمایت اجتماعی ادراک‌شده است. این متغیر به میزان کمتری نسبت به نیازهای هرمی مزلو، رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌نماید. هرچقدر میزان حمایت اجتماعی از سوی فرد دیگر فراهم شود در این صورت میزان رضایت از زندگی در دانشجویان افزایش می‌یابد.

میزان همبستگی در بین متغیرهای پژوهش در خانم‌ها و آقایان با یکدیگر متفاوت می‌باشد. نتیجه تحقیق را در خانم‌ها (دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد) به این صورت می‌توان بیان کرد که هر چه آن‌ها به سمت رأس نیازهای هرمی مزلو پیش می‌روند و حمایت اجتماعی از سوی دیگران برای آن‌ها فراهم می‌شود میزان پیش‌بینی رضایت از زندگی در آن‌ها افزایش می‌یابد.

اما نکته‌ی قابل توجه در آقایان این است که هر چه آن‌ها به سمت خود شکوفایی و رأس هرم پیش می‌روند (یعنی نمرات بیشتری در پرسشنامه نیازهای هرمی مزلو کسب

می‌کنند) به همان صورت رضایت از زندگی در آنان افزایش می‌یابد اما در حمایت اجتماعی تغییری صورت نمی‌گیرد

یعنی بین نیازهای هرمی مزلو و حمایت اجتماعی کارکردی رابطه‌ای وجود ندارد. نکته‌ی قابل‌توجه در این تحقیق همین نکته می‌باشد که بین نیازهای پنج‌گانه و رضایت از زندگی در آقایان رابطه معناداری وجود دارد. هم‌چنین دانشجویان در دو مقطع کارشناسی ارشد و کارشناسی بررسی شدند. در دانشجویان مقطع کارشناسی هر چه آنان به سمت خود شکوفایی و رأس هرم پیش می‌رفتند و نمرات بیشتری کسب می‌کردند بالطبع نمرات آنان در رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی افزایش می‌یافت اما در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد هر چه آنها به سمت رأس هرم نیازها و به سمت خودشکوفایی پیش می‌رفتند در آن صورت میزان رضایت از زندگی‌شان افزایش می‌یافت اما در حیطه‌ی حمایت اجتماعی آنان تغییری حاصل نمی‌شد. در نتیجه رابطه بین نیازهای هرمی مزلو و رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی در دانشجویان کارشناسی معنادار می‌باشد اما در دانشجویان کارشناسی ارشد تنها رابطه بین این دو متغیر یعنی نیازهای هرمی مزلو و رضایت از زندگی معنادار می‌باشد. این پژوهش دارای یکسری محدودیت‌های می‌باشد که شامل این موارد می‌باشد: مشکلات مربوط به انگیزه و دقت آزمودنی‌ها (در پاسخگویی به پرسشنامه)، تعداد محدودی از دانشجویان دکترا به پرسشنامه‌ها جواب می‌دادند نمونه موردبررسی در این پژوهش نمونه در دسترس بود، لذا نمی‌توان این نتایج را با قاطعیت تعمیم داد و در آخر پیشنهاد می‌شود

سودمندی این تحقیق در فاصله زمانی به‌صورت طولی مورد ارزیابی قرار گیرد تا از صحت یافته‌ها در طول زمان اطمینان بیشتری حاصل گردد همچنین این تحقیق در طیف دانشجویان دکتری مورد پژوهش قرار گیرد و علاوه بر جامعه آماری که دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد بودند این پژوهش برای اقشار دیگر جامعه مانند آتش‌نشانان، دبیران و ... مورد تحقیق قرار گیرد.

منابع

اصغری پور، ح. (۱۳۷۳). رابطه بین اختلال‌های رفتاری و عدم ارضای نیازهای اساسی دانش‌آموزان بر اساس طبقه‌بندی مزلو. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه خوارزمی. (شماره بازیابی پ ۱۶۰ / ۵۰۰).

بخشی پور رودسری، ع.، پیروی ح و عابدیان، ا. (۱۳۸۴). مقاله‌ی بررسی رابطه‌ی میان رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی با سلامت روان در دانشجویان. *فصلنامه اصول بهداشت روانی*، سال هفتم. شماره بیست و هفتم و بیست و هشتم، ۱۴۵-۱۵۲.

توکلی م.، مکوندی ب و حیدری، ع. (۱۳۹۳). رابطه حمایت اجتماعی و اضطراب اجتماعی با رضایت از زندگی در کارکنان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان بوشهر. دومین کنفرانس ملی روانشناسی و علوم رفتاری، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران.

حیدری، ح.، روحانی رصاف، ج و کاردوست، خ. (۱۳۹۳). جایگاه معنویت و تجارب اوج از دیدگاه آبراهام مزلو، دوره ۱۱، شماره ۳۱، ۵۳-۲۷.

خسروی، ز. (۱۳۷۶). نقش خود طرح‌واره منفی در شکل‌گیری و تداوم افسردگی دوران کودکی و نوجوانی. *فصلنامه علوم انسانی دانشگاه الزهراء*، شماره ۲۱، ۱۶-۱.

دلاور، ع. (۱۳۸۴). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: انتشارات رشد.

سلیمی، ع.، جوکار، ب و نیک پور، ر. (۱۳۸۸). ارتباطات اینترنتی در زندگی: بررسی نقش

- well-being. *Journal of personality*, 73(1)79-114.
- Diener E, Emmons R, Larsen R J & Griffin S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Langford H, Catherine P, Bowsher J, Joseph p, Patricia p. (1997). Social support: a conceptual analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 1997, 25, 95-100.
- Smith Eliot R. & Mackie Diane M. (1995). *Social Psychology*, New York, Worth Publishers.
- Zimet G, Dahlem N, Zimet S G, & Farley G K. (1988). The Multidimensional scale of Perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.
- ادراک حمایت اجتماعی و احساس تنهایی در استفاده از اینترنت. *فصلنامه مطالعات روان شناختی*، پاییز ۱۳۸۸، دوره ۵، شماره ۳
- شجاعی، م. (۱۳۸۶). مقاله نیازهای معنوی از دیدگاه اسلام و تناظر آن با سلسله مراتب نیازهای مزلو. *فصلنامه مطالعات اسلام و روان شناسی*، سال ۱، ش ۱، ۸۷-۱۱۶
- شولتز، د. (۱۹۷۷). روانشناسی کمال. (ترجمه‌ی گیتی خوش دل، ۱۳۸۸، چاپ شانزدهم). تهران: پیکان.
- شولتز د؛ شولتز س. (۲۰۰۵). نظریه‌های شخصیت. ویراست هشتم انگلیسی، (ترجمه‌ی یحیی سید محمدی، چاپ بیست و یکم، ۱۳۹۱). تهران: ویرایش.
- کرین. (۱۹۴۳). نظریه‌های رشد مفاهیم و کاربردها، ترجمه‌ی غلامرضا خوی نژاد، علیرضا رجایی (۱۳۹۴). تهران: رشد.
- مرادی، م.، دهقانی زاده، م و سلیمانی خشاب، ع. (۱۳۹۴). مقاله حمایت اجتماعی ادراک شده و سرزندگی تحصیلی؛ نقش واسطه‌ای باورهای خودکارآمد تحصیلی. *مجله‌ی مطالعات آموزش و یادگیری*، دوره‌ی هفتم، شماره اول، ۲۴-۱.
- مزلو آ. (۱۹۷۰). انگیزش و شخصیت. ترجمه‌ی رضوانی، ا، چاپ سوم، ۱۳۷۲، مشهد: مؤسسه‌ی چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.
- مزلو آ. (۱۹۷۱). کتاب زندگی در اینجا و اکنون. هنر زندگی متعالی (برگردان مهین میلانی، ۱۳۸۲). تهران: انتشارات فراوان.
- میر فرهادی ن و کاظم نژاد ل. (۱۳۹۰). مقاله بررسی نقش عوامل فردی بر رضایت از زندگی در پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شهر رشت. *فصلنامه دانشکده‌های مامایی و پرستاری استان گیلان*، سال ۲۱، شماره ۶۵، ۵۸-۵۲.
- یوسف نژاد شیروانی، م و پیوسته گر، م. (۱۳۹۰). مقاله رابطه‌ی رضایت از زندگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در دانشجویان، *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، سال دوازدهم، شماره ۵۶-۲، ۶۵.
- Adler M, Fagley N. (2005). Appreciation: Individual differences in finding value and meaning as a unique predictor of subjective